

ПРАЦІВНИКІВ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ЗОНИ ВІДЧУЖЕННЯ "КИНУЛИ"

Алла АКСЬОНОВА, фото Валерія КРИМЧАКА

У 2008 році працівників підприємств зони відчуження, висловлюючись сленгом молоді, "кинули" на гроші. Трьома роками раніше – на пільги. Відтак керівництву МНС України, Адміністрації зони відчуження та Чорнобильської об'єднаної профспілкової організації довелося у власному "домі" ліквідувати не просто надзвичайну, а критичну ситуацію

Відкриваючи наприкінці грудня звітну конференцію Чорнобильської об'єднаної профспілкової організації, голова останньої, Микола Тетерін, міг відкрито дивитися людям у вічі. В тій ситуації, що склалася із бюджетним асигнуванням підприємств зони відчуження, вдалося багато чого виправити. У фінансовому плані рік, що минув, для них виявився найгіршим. Більше того, в останні місяці підприємства не мали коштів навіть на виплату працівникам зарплатні.

НА ПОТРЕБИ НЕБЕЗПЕЧНОГО ОБ'ЄКТА – З ПРОСТЯГНУТОЮ "РУКОЮ"

Уже традиційно державне фінансування програм з ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи в зоні відчуження доходило до абсурду. 2008-й рік – найкрасномовніше підтвердження цього.

– Ще 2007 року, – пояснював учасником конференції причини державного недофінансування керівник департаменту Адміністрації зони відчуження Андрій Сельський, – ми звернулися з бюджетним запитом на 276 мільйонів гривень, але нам виділили лише 122 млн. грн. Отримавши ці кошти, МНС України звернулося до Кабінету Міністрів з пропозицією про збільшення асигнувань. Зокрема, по

зоні відчуження ми просили збільшити фінансування на 80 мільйонів гривень. У результаті довгих та складних переговорів вийшли на цифру 27,9 млн. грн. Це рішення було підтримане Кабінетом Міністрів України. Але, на жаль, і цю суму не вдалося отримати через відомі події у Верховній Раді, яка мала затвердити та прийняти зміни до Бюджету. Тож ситуація склалася критична. Із тими коштами, що залишилися, ми не могли завершити рік, а тому звернулися до Міністра МНС України із пропозицією зробити так звану внутрішню фінансову "перекидку". Тобто 15 млн. гривень вирішили віддати підприємствам зони відчуження на погашення заборгованості по зарплаті, щоб люди ще до нового року отримали зарплатні гроші і без психологічного напруження зустрічали свята. За підтримки Володимира Шандри рішення було прийняте, і ми отримали позитивний результат. Тепер працівникам виплатять повні тарифні ставки, а до них додасться, як мінімум, 25% премії. Крім того, вони отримають ще й доплату за так звані "добові".

Між тим, психологічної напруги в колективи підприємств зони відчуження додали й інші негативні фактори.

БІДА ОДНА НЕ ХОДИТЬ

Недофінансування державної програми з ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи змусило заощаджувати навіть на харчуванні працівників. Вартість добового раціону (триразове харчування) однієї людини на кінець 2008 року не перевищувала 12 гривень. "Таке харчування, – зауважив присутнім голова профспілки Микола Тетерін, – не може бути повноцінним для роботи в подібних умовах праці. Воно слугує хіба що для підтримки функціонування організму. І не більше...". Тому працівникам зони відчуження, щоб мати фізичні сили на ратний труд, доводилося вже не перший рік на кожну вахту запасатися харчами з домашніх припасів. Щодалі робити це було все складніше. У липні

Микола Тетерін, Андрій Сельський та інші учасники конференції

рівень заробітної плати працівників зони відчуження був найнижчим по державі. А ще в травні їм перестали виплачувати премії, які були певною моральною компенсацією до мізерних оплат роботи на закритому об'єкті. Та й до травня їх виплачували не зовсім законно. Три роки тому Постанова за № 571 позбавила цих людей пільг за так званим "Списком № 1". А це не тільки премії, а й пільгові пенсії тощо.

– І дану проблему нам удалося вирішити, – повідомив учасникам конференції Микола Тетерін. – Завдяки плідній співпраці з Міністерством праці та соціальної політики вдалося добитися прийняття Урядом нової Постанови за № 831, яка зазначає всі пільги для працівників підприємств зони відчуження. У ній закладена доплата за роботу, а й сам підхід формування оплати праці, прив'язаний до мінімальної зарплатні. Більше того, нам, як профспілці, вдалося зробити мінімальну зарплату з грудня у розмірі 605 гривень. Якщо у 2009-му в Україні через економічну кризу справді ріст зарплат буде заморожений, то ми ще в нинішньому встигли підняти для працівників зони відчуження планку мінімальної. Вдалося відстояти у згаданій постанові й збільшення доплат за роботу в зоні відчуження. За нашими розрахунками, з 2009 року вони повинні скласти по 904 гривні. І це теж якась фінансова допомога працівникам. Щодо пільгової пенсії за "Списком № 1", то за старою Постановою (№ 571) три роки (з 2006-го по 2008-й) не включалися до стажу для її призначення, відтепер завдяки новій Постанові № 831 вони зараховуватимуться. З наступними, включаючи 2009 рік, я думаю теж вдасться владнати проблему, оскільки Мінпраці із розумінням ставиться до наших питань і всіляко сприяє позитивному їх вирішенню. Взагалі з такими міністрами, як Володимир Шандра та Людмила Денисова, дуже приємно вирішувати проблеми. Це люди нової управлінської формації, й за їхніми обіцянками стоять не просто слова, а реальні справи.

Крім згаданих основних проблем, погіршують психологічну ситуацію в колективах і внутрішні стосунки між профспілкою, підприємствами та Адміністрацією зони відчуження. Їх на конференції озвучив провідний експерт з урегулювання соціально-трудова відносин Чорнобильської об'єднаної профспілкової організації Геннадій Михайлюк. "Стабільність, – зазначив Геннадій Олександрович, – основне завдання як для профспілки, так і для Адміністрації зони відчуження, оскільки вона безпосередньо впливає на виконання державної програми з ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Чому її не було в нинішньому році? На мою думку – через відсутність відповідальності розпорядника грошей перед підприємствами. Це недо-

фінансування можна було передбачити і завчасно вжити заходів, а не так, як ми – в авральному порядку".

Заважає стабільності в зоні відчуження, – за словами Геннадія Михайлюка, – і кадрова політика стосовно директорів підприємств, з котрими трудовий договір укладають лише на рік. За цей час вони навіть нездатні познайомитися серйозно з колективом, а не те, що вирішувати проблеми. Відкритими є питання з перерахунку підприємствами профорганізації так званих 0,3 % із фонду оплати праці та по соціальному партнерству між профспілкою й Адміністрацією. Не вирішені проблеми внутрішніх стосунків, які заважають усім сторонам коректно працювати.

ЯК ЖИТИ ДАЛІ?

На це запитання в ході роботи конференції не спромоглися дати відповідь ні профспілка, ні керівництво Адміністрації зони відчуження. "На даний момент, – прокоментував ситуацію Микола Тетерін, – не можна нічого конкретно планувати чи прогнозувати. Й триватиме це доти, доки не з'являться контрольні цифри по державному асигнуванню Чорнобильських програм із Бюджету 2009 року. Саме від них залежить вирішення всіх нагальних проблем такого небезпечного для суспільства об'єкта, як ЧАЕС та її закрита зона відчуження". Єдине, що відомо у перендень Нового року – це сума потреб. Вона, за словами керівника департаменту Адміністрації зони відчуження Андрія Сельського, в 2009 році складатиме 162 млн. грн. Більше того, з нею погодився і Кабінет Міністрів. Чи зробить так само Верховна Рада? Відповідь на питання дасть прийнятий Бюджет. "Якщо виділена сума не задовольнить наших потреб, – зазначив присутнім Андрій Сельський, – будемо знову спільно із профспілкою та керівництвом МНС виходити з ініціативою про збільшення фінансування".

ВИРІШИЛИ НЕ МОВЧАТИ

Ситуація, що склалася, нагадує 1995-1997 роки. Так далі жити не можна! – зауважили кілька виступаючих. І їх підтримали практично всі присутні. Відтак вирішили не мовчати й підготували і затвердили кілька резолюцій та звернень до центральних органів державної влади. В одному з них учасники конференції закликають Президента України, народних обранців з Верховної Ради та урядовців з Кабміну України до дій з консолідації суспільства та всіх гілок влади для спрямування зусиль держави на вирішення нагальних економічних та соціальних питань. "Нам потрібні дії, а не балаканина, результати, а не виправдовування, консолідація, а не розбрат...", зазначають у своєму зверненні делегати згаданого заходу, висловлюючи цим самим побажання всіх членів Чорнобильської об'єднаної організації профспілки.

Представники підприємств зони відчуження

